

**POWIDZKI KOŚCIÓŁ
RZYMSKO-KATOLICKI
w archidiecezji
gnieźnieńskiej**

W 1050. ROCZNICĘ CHRZTU POLSKI

©oprac. Halina Ganińska 2016

I. Polska Pierwszych Piastów – Państwo Gnieźnieńskie (od ok. 940 do 1039 r.)

- II. Parafia powidzka i kościół rzymsko-katolicki w archidiecezji gnieźnieńskiej
- III. Zabytki kościelne
- IV. Z historii parafii powidzkiej i dekanatu
- V. Kapłani w Powidzu
- VI. Szkoła w Powidzu i społeczność wg wyznania
- VII. Ewangelicy i kościół ewangelicki w XIX w.
- VIII. Życie parafialne kościoła rzymsko-katolickiego

I.POLSKA PIERWSZYCH PIASTÓW

**PAŃSTWO GNIĘŻNIEŃSKIE
OD OKOŁO 940 DO 1039 ROKU**

I. POLSKA PIERWSZYCH PIASTÓW (1)

- **PAŃSTWO GNIEŹNIEŃSKIE (od około 940 do 1039 roku)**
- tj. panowanie księcia Polan Mieszka I (962-992)
- królów: Bolesława Chrobrego (992-1025)
- Mieszka II (1025-1034) z małżonką królową Rychezą (zwaną Ryksą)
- i Kazimierza Odnowiciela (1034-1058)

I. OSTRÓW LEDNICKI i GNIEZNO CHRZCIELNICA POLSKI (2)

- ok. **940** powstanie grodu piastowskiego w Gnieźnie
- **966** chrzest księcia Polan Mieszka I, ur. prawdopodobnie w Gnieźnie: przyjął wiarę chrześcijańską w obrządku rzymskim od Czechów, poślubiwszy w 965 roku Dobrawę, córkę czeskiego księcia Bolesława I
- **967** Mieszko I zwycięża księcia Niemiec Wichmana

I.JORDAN pierwszy BISKUP POLSKI(3)

- **968** przybycie biskupa Jordana, sufragana papieża (pochodził z kraju romańskiego)
- rozpoczął chrystianizację Polski, w czym był „niezmordowany”
- najprawdopodobniej dla niego zbudowano kompleks biskupi na Ostrowie Lednickim i to on tę świątynię konsekrował
- **984** śmierć biskupa Jordana (prawdopodobnie jego stałą siedzibą był Poznań)

I.990-992 dokument *Dagome iudex*(4)

- powstanie dokumentu **Dagome iudex**
- dokumentem tym Mieszko I oddaje swoje „państwo gnieźnieńskie” w opiekę Stolicy Apostolskiej, także swoją drugą żonę Odę oraz ich potomstwo
- analiza treści tegoż pozwala lokalizować Gniezno znacznie ponad grodami takimi jak chociażby Poznań, Giecz czy Ostrów Lednicki i **przemawia za Gnieznem jako pierwszą piastowską stolicą Polski**
- 992 śmierć Mieszka I

I. Bolesław Chrobry i św. Wojciech(5)

- 992-1025 królem Bolesław Chrobry
- św. Wojciech (ok. 955-997) biskup Pragi, w 995 powziął misję do pogańskich Prus jadąc na północ przez Węgry; poniósł śmierć męczeńską pod Elblągiem **23 kwietnia 997 r.**
- Bolesław Chrobry drogo odkupił ciało zmarłego, co podniosło rangę Polski w oczach niemieckiego cesarza Ottona III i papieża Sylwestra II

I.1000 - pierwsza polska archidiecezja w Gnieźnie(6)

- 999 – kanonizacja św. Wojciecha przez papieża Sylwestra II; relikwie w archikatedrze w Gnieźnie
- 1000 – Zjazd Gnieźnieński, z udziałem cesarza Ottona III, dekret o powstaniu archidiecezji w Gnieźnie
- Radzim-Gaudenty, przyrodni brat męczennika, pierwszym arcybiskupem Polski w Gnieźnie

I. Lata 1025-1039(7)

- 1025 koronacja i śmierć Bolesława Chrobrego
- 1025 koronacja Mieszka II, syna Bolesława Chrobrego i żony Rychczy (matki Kazimierza I Odnowiciela)
- 1034 śmierć Mieszka II; koronacja Kazimierza I Odnowiciela
- 1034-1038 tzw. reakcja pogańska
- 1039 najazd księcia czeskiego Brzetysława ; Gniezno złupione przez Czechów

I.POWIDZ w Państwie Gnieźnieńskim(8)

- Państwo Gnieźnieńskie to obszar:
- **-domena Piastów: ziemie wokół Ostrowa Lednickiego, Gniezna (tu Powidz) , Giecza, Kruszwicy i samego średniowiecznego Poznania,**
- -zasięg dalej z Włocławkiem i Kaliszem.

**II. PARAFIA POWIDZKA I KOŚCIÓŁ
RZYMSKO-KATOLICKI W
ARCHIDIECEZJI GNIĘŻNIEŃSKIEJ**

II. PARAFIA POWIDZKA i KOŚCIÓŁ rzymsko-katolicki w Archidiecezji

Gnieźnieńskiej (1)

- parafia i **pierwszy kościół drewniany** jeszcze w XI w., krótko po wprowadzeniu chrześcijaństwa do Polski, powstały na obecnym wzgórzu kościelnym nad Jeziorem Powidzkim [zapisy kościelne]
- zapisy: przed?/w 1243 pleban oraz **przed 1362 kościół drewniany** pw. św. Jana Chrzciciela okolony cmentarzem przykościelnym
- **nowy drewniany rozszerzony** pw. św. Jana Chrzciciela i św. Mikołaja Biskupa i Wyznawcy; remont w 1600 roku przez arcybp. gnieźn. Wojciecha Baranowskiego

II. POWIDZKIE DREWNIANE BUDYNKI KOŚCIELNE do XIX wieku (2)

- w kościele znajdowała się „Madonna z Dzieciątkiem na Lwie”, z IV ćwierci XIV wieku -rzeźba gotycka, drewno lipowe ; od l. 90. XX w. obecnie eksponowana w Muzeum Archidiecezjalnym w Gnieźnie
- **kolejny nowy drewniany kościół krzyżowy** z dwoma chórami, sześcioma ołtarzami, z zakrystią murowaną - zbudowano za kanonika kolegiaty św. Jana na zamku w Gnieźnie i powidzkiego plebana ks. Jana Grzybińskiego (1731-1737); obok była dzwonnica drewniana z trzema dzwonami, stara drewniana dwuizbowa plebania, domy wikarego i organisty; na cmentarzu przykościelnym krzyż misjonarski; **kościół spalił się w końcu lat 50. XIX w.**

II. BUDYNEK KOŚCIELNY MUROWANY(3)

- **1860** na tym samym wzgórzu nad jeziorem wmurowano ogromny kamień węgielny, widoczny od strony plebanii, pod kościół murowany w stylu neogotyckim
- **1863** zakończono budowę kościoła, pw. św. Mikołaja; 1958 odnowienie; 1991? oraz 2015 malowanie
- do **1941** roku kościół miał dwa dzwony o średnicy 90 i 57 cm , wyk. prawdopodobnie przez lotaryńskiego ludwisarza w 1937 roku; w czasie okupacji Niemcy zabrali dzwony, a kościół przeznaczyli na składnicę jagód

II. BUDOWNICZY KOŚCIOŁA. KONSEKRACJA KOŚCIOŁA (4)

- budowniczy kościoła, ks. Andrzej Zgrabczyński - proboszcz w l. 1857-1867 - spoczywa na cmentarzu przykościelnym od strony plebanii (*29.1.1809-† 06.06.1867)
- ks. Teodor Kromczyński , proboszcz w l. 1868-1877 doprowadził do konsekracji kościoła
- **1868** konsekracji świątyni dokonał sufragan gnieźnieński ks. biskup Józef Cybichowski

III. ZABYTKI KOŚCIELNE

w Powidzu

III.ZABYTKOWY ZESPÓŁ KOŚCIELNY (1)

- budynek kościelny w stylu neogotyckim
- plebania z ogrodem i figurą świętego Józefa
- dawny cmentarz przykościelny, na którym chowano wiernych do lat 60./70 XIX wieku
- zachował się nagrobek zmarłej kobiety z 1853 roku; także nagrobek : dwóch proboszczów Powidza: ks. Andrzeja Zgrabczyńskiego i ks. Sylwestra Gralika, proboszcza w l. 1931-1940

III.ZABYTKOWY ZESPÓŁ KOŚCIELNY(2)

- dom przedpogrzebowy vis-à-vis kościoła z II połowy XIX wieku, do dziś czynny
- z domem połączony dziedzińcem dawny dom sióstr zakonnych Elżbietanek, sprowadzonych do Powidza w 1895 roku, a ofiarowany siostrom przez ks. dr. infułata Kazimierza Dorszewskiego, proboszcza kapituły metropolitarnej gnieźnieńskiej, powidzanina z rodziny Powidzkich; siostry prowadziły przedszkole i ochronkę dla dzieci do lat 50. XX w.; były w Powidzu do 1993 roku; dziś własność Caritas Archidiecezji Gnieźnieńskiej

III.CENNE ZABYTKI W KOŚCIELE – prezbiterium (3)

- centralnie późnobarokowa rzeźba „Chrystus na Krzyżu”
- po bokach rzeźby: św. Sylwester i św. Grzegorz
- „Matka Boska z Dzieciątkiem królująca w niebie”, a u dołu święci: Roch, Sebastian i Franciszek – ogromny obraz szkoły weneckiej z początku XVII wieku; u dołu obrazu fundator – z lewej strony vis-à-vis zakrystii
- nad zakrystią fresk „Wniebowzięcie Matki Boskiej w adoracji świętych polskich”

III.CENNE ZABYTKI KOŚCIOŁA – nawa(4)

- obrazy czterech świętych na płótnie w czterech bocznych ołtarzach z XVII i XVIII wieku
- po lewej stronie nawy głównej św. Antoni Padewski oraz św. Mikołaj
- po prawej stronie św. Józef oraz św. Anna z **Marią** (do lat 60. był tam obraz Najświętszej Maryi Panny stojącej na kuli ziemskiej i deptającej stopą łeb węża piekielnego)

III.POLICHROMIE i WITRAŻE(5)

- polichromie z sentencjami obrazujące sceny z życia Matki Bożej po obu ścianach nawy głównej – technika sgraffito, XX wiek; dzieło prof. Leonarda Torwirta z Torunia, 1958 r.
- witraże : w prezbiterium – upamiętniające ofiary II wojny światowej, m.in. ojca Maksymiliana Kolbe męczennika (ufundowany przez lotnika powidzanina Tadeusza Putza, 1980)

III.WITRAŻE i TABLICA (6)

- na chórze witraże : świętego papieża Jana Pawła II oraz prymasa kardynała Stefana Wyszyńskiego (ufundowane przez parafian w 1984 roku)
- pod chórem z lewej strony tablica z brązu, z symbolami powstańczymi i napisem „Ku czci Kompanii Powidzkiej. Uczestnikom Powstania Wielkopolskiego 1918/1919 Towarzystwo Przyjaciół Powidza 28 XII 2008”

III. INNE ZABYTKI W KOŚCIELE (7)

- organy piszczalkowe z końca XIX wieku z dwiema klawiaturami i miechem czerpakowym, uruchamianym – w razie braku prądu – za pomocą pedałów nożnych przez tzw. kalikanta; w 2015 roku przeszły generalny remont
- stacje Drogi Krzyżowej wokół nawy – płaskorzeźba (z lat 30. XX wieku?)
- szaty i przedmioty liturgiczne (tj. paramenty)
- **inne gdzieś przepadły, ale wiemy o ich istnieniu**

III.DOM KATOLICKI i CMENTARZ(8)

- Dom Katolicki z pierwszej ćwierci XX wieku znajduje się *via-à-vis* budynku kościelnego, służy wspólnocie parafialnej i gminnej
- cmentarz parafialny rzymsko-katolicki na wzgórzu przy tzw. Zgonie pod Cmentarz, ogrodzony płotem żelaznym w pierwszych latach XX wieku, z żelazną bramą cmentarną z 1912 roku

III.NA CMENTARZU (9)

- Figura św. Michała Archanioła z trąbką usytuowana na skrzyżowaniu dróg cmentarnych (fundacja małżonków Michała i Józefy Szymańskich), odrestaurowana w 2009 roku ze zbiórki społecznej
- marmurowy nagrobek Julianny i Kazimierza Powidzkich w formie otwartej księgi z II połowy XIX wieku – na podłożu kamienno-piaskowym
- grobowiec rodu Amrogowiczów [prezydent Poznania Jarogniew Drwęski (1875-1921) miał żonę Izabelę z Amrogowiczów]

III.Figura Ducha świętego (10)

- Na skraju skweru przy zbiegu ulic Strzałkowskiej/Kolejowej od XIX wieku Figura Ducha św. z napisem *Boże daj nam w Duchu świętym poznać co jest prawe*; od 17 IV 2016 miejsce nosi nazwę SKWER ŚWIATOWYCH DNI MŁODZIEŻY
- Dawniej był tu szpital [wzmianka w 1779 r.] / przytułek dla osób starszych pod wezw. Ducha św.; ale już nie w 1794 roku!

IV. Z HISTORII PARAFII POWIDZKIEJ I DEKANATU

IV. Z HISTORII PARAFII POWIDZKIEJ (1)

- pierwszy spis parafii w archidiecezji gnieźnieńskiej dopiero w „Liber beneficiorum” abp. Jana Łaskiego z ok. 1512 roku; było wtedy około 680 parafii
- wizytację parafii powidzkiej wizytowanej przez arcybp. Jana Łaskiego wydano w l. około 1521/1523
- parafia powidzka ok. 1523 obejmowała: Charbin, Polanowo, Powidz, Przybrodzin, Ruchocin, Ruchocinek, Rzemiechowo [Rzymachowo], Świdwowiec [Szydłowiec], Wiekowo, Wiekówko i Wylatkowo (Zielątkowo)

IV. Parafia powidzka (2)

- parafia powidzka ok. 1523 r, obejmowała: Charbin, Polanowo, Powidz, Przybrodzin, Ruchocin, Ruchocinek, Rzemiechowo [Rzymachowo], Świdwowiec [Szydłowiec?], Wiekowo, Wiekówko i Wylatkowo
- W XVIII w. przybyły nowopowstałe osady: Bonikowo, Bonikowskie Huby, Borek, Kąkolewo, Klausthal, Ług, Okręglica, Ostrowo, Piła, Podwiekowo, Powidzka Huta i Kępa, Sautersbruun, Słoszewo, Smolniki, Studzieniec, Wójtostwo, Wylatkowskie Budy i Zielątkowo

IV. Parafia powidzka (3)

- 1934 r. parafia obejmowała gminy: Charbin, Ługi, Ostrowo, Polanowo, Powidz, Przybrodzin, Radłowo Leśne, Ruchocinek, Rudunek, Rzymachowo, Wiekowo, Wylatkowo
- Liczba parafian: 1857 r. – 2.020 dusz;
- 1872 r. - 2.437 dusz; 1900 r. – 2.640 dusz;
- 1913 r. – 3.255 dusz; 1934 r. - 3.350 dusz

IV. Parafia powidzka i dziekan (4)

- od 2004 r. : parafia powidzka w dekanacie witkowskim
- **od 2014 r. dziekanem witkowskim ks. Alfred Lewicz, proboszcz parafii powidzkiej**
- Miejsca modlitwy w parafii Powidz:
- kościół parafialny pw. św. Mikołaja w Powidzu
- 4 kaplice : św. Wawrzyńca w Wiekowie; św. Wojciecha w Wylatkowie; letnia kaplica pw. św. Cyryla i Metodego w Ostrowie Starym; kaplica przedpogrzebowa przy kościele w Powidzu

IV. Dekanat powidzki (1821-1939) (5)

- 1895: Brudzewo, Graboszewo, Mielżyn (Mieltschin), Odrowąż, Ostrowo (pod Strzałkowem), Powidz, Skarboszewo, Staw, Strzałkowo (Stralkowo), Szemborowo, [Otoczno]
- II WOJNA ŚWIATOWA zmieniła administrację kościelną

V. KAPŁANI W POWIDZU

proboszczowie i pomocnicy

V.KAPŁANI w POWIDZU (1)

- *[Nie wszystkie nazwiska przetrwały w zapisach]*
- PIERWSZY ZAPIS o PLEBANIE POWIDZKIM:
1243, 8 czerwca, w akcie lokacyjnym Powidza
- ks. Bartłomiej, pleban Powidza 1419-1420?[Akta Konsyst. Gen. Gn.]
- Piotr, prezbiter z Powidza [początek XV w.; jw.]
- ks. Bożysław albo Borzkon, 1419-1434, także wikariusze Stanisław i Bogusław [wg dok. z 1426 r.]

V. KAPŁANI W POWIDZU (2)

- Ks. Marcin Konthman, 1445
- Ks. Jakub, wikariusz, 1449-1452?
- Ks. Jan Gryglewski, 1468, kanonik kruszwicki
- Ks. Jan Charbowski, 1521, doktor obojga praw, kanonik poznański
- Ks. Piotr Gumicki, kanonik poznański
- Ks. Jan Szyszkowski, 1554
- Ks. Adam Drachowski, 1617
- Ks. Adam Kubacki, 1670, kanonik poznański

V. KAPŁANI w POWIDZU (3)

- Ks. Klepaczewski, 1723
- Ks. Jan Grabski, 1728
- **Ks. Jan Grzybiński, 1731-1737, kanonik kolegiaty św. Jana na zamku w Gnieźnie; zbudował nowy drewniany kościół krzyżowy**
- Ks. Kazimierz Święcicki
- Ks. Błażej Żabicz, 1744 kanonik kolegiaty św. Jerzego w Gnieźnie, kanonik włocławski kurator witkowski; pomocnikami dwaj wikariusze ks. Tomaszewski i ks. Płaczek
- Ks. Radoński, 1770, kanonik kaliski

V.KAPŁANI w POWIDZU (4)

- Ks. Józef Olrych, 1788-1832, pomocnikami byli, w kolejności, : ks. Nagorski – franciszkanin, ks. Jan Luna, ks. Franciszek Cichocki, ks. Walenty Bysikiewicz, ks. Kazimierz Gólczewski, ks, Jan Śmidowicz, ks. Karol Wiśniewski, ks. Józef Walkowski
- Ks. Franciszek Szymański, 1832-1834
- Ks. Ignacy Kierzniewski, 1834-1844
- Ks. Stanisław Schmidt, 1845-1847
- Ks. Jan Kalisz, 1848-1957

V. KAPŁANI w POWIDZU (5)

- **ks. Andrzej Zgrabczyński, 1857-1867; w tym czasie spalił się kościół drewniany; w 1860 roku proboszcz rozpoczął budowę nowego, murowanego kościoła; spoczywa na cmentarzu przykościelnym (1809-1867); pomocnikami byli ks. Malczewski i ks. Gabryel Piołunowicz**
- Ks. Teodor Kromczyński, 1868-1877, doprowadził do konsekracji kościoła
- Ks. Leon Moerke, 1876-1882, zarządzał parafią z ramienia rządu pruskiego, bez zgody arcybiskupa

V. KAPŁANI w POWIDZU (6)

- Ks. Stanisław Kostka Noga, 1884-1886
- Ks. Michał Ciesielski, 1886-1893
- **Ks. Sylwester Szudziński, 1893-1911, dziekan powidzki**
- Ks. Teodor Błażejowski, 1911-1925; od 1922 roku rozpoczął działalność chór kościelny
- Ks. Nikodem Kanikowski, 1925-1931
- Ks. Sylwester Gralik, 1931-1940; spoczywa na cmentarzu przykościelnym (1894-1940); założył Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży

V. KAPŁANI w POWIDZU (7)

- **Ks. Henryk Dyakowski, 1945-1961, kanonik warmiński; w 1952 roku siedmioro dzieci przyjęło tzw. wczesną komunię świętą z rąk ks. kardynała Stefana Wyszyńskiego, który był częstym Gościem w parafii, przed uwięzieniem w 1953 roku**
- Ks. Jan Domżański, 1961-1964
- Ks. Władysław Mielcarek, 1964-1968, kapelan Jego Świątobliwości

V. KAPŁANI w POWIDZU (8)

- Ks. Ewaryst Machnikowski, 1968
- Ks. Janusz Mnichowski, 1968-1970, kapelan Jego Świątobliwości
- Ks. Wojciech Dzierzgowski, 1970-1984, kanonik kapituły św. Jerzego w Gnieźnie
- Ks. Marian Wróblewicz, 1984-1988, kanonik kapituły prymasowskiej
- Ks. Grzegorz Rosiński, 1988-1994; wikariusz ks. Jan Pomin

V.KAPŁANI w POWIDZU (9)

- **Ks. Otton Szymków, 1994-1997; wybudował kaplicę pw. św. Wojciecha w Wylatkowie**
- **Ks. dziekan Alfred Lewicz, 1997- do dziś; od 2014 roku także dziekan dekanatu witkowskiego w Powidzu; wikariusz Rafał Bachora od 2015 r.**

V. KAPŁANI POWIDZANIE (10)

- Wawrzyniec z Powidza, XV/XVI w. , notariusz arcybpa i prymasa Polski Jana ŁASKIEGO w latach 1510-1531, oficjał (urzędnik sądowy) Konsystorza generalnego w Łowiczu (tj. generalnego urzędu sprawującego pełne sądownictwo nad klerem)
- Ks. infułat Kazimierz Dorszewski, (ur. 18 lutego 1826 r. w Powidzu, zm. 28 listopada 1915 w Gnieźnie), kaznodzieja, kanonik poznański, dziekan kapituły katedralnej w Poznaniu, prepozyt kapituły archikatedralnej i proboszcz tejże w Gnieźnie

V. KAPŁANI POWIDZANIE (11)

- Kapłani żyjący – młodego pokolenia:
- Ks. Błażej Kownacki
- Ks. Zygmunt Grochowiak, był proboszczem w Kawnicy, obecnie na Rumii
- Ks. Piotr Dobrasz
- Ks. prałat Krzysztof Stawski, dyrektor Caritas Archidiecezji Gnieźnieńskiej

IV. Dekanat powidzki 1821-1939 (5)

- Po 1821 utworzono dekanat powidzki w archidiecezji gnieźnieńskiej obejmujący 10 parafii (wcześniej kościół powidzki w archidiecezji i archidiakonacie gnieźn., ale dekanacie w Słupcy) - istniał aż do wybuchu II wojny światowej
- W 1872 dekanat powidzki miał 10.672 dusze w parafiach: Brudzewo, Graboszewo, Mielżyn, Odrowąż, Ostrowo, Powidz, Skarboszewo, Staw, Strzałkowo i Szemborowo

**VI. SZKOŁA w POWIDZU
oraz SPOŁECZNOŚĆ POWIDZA
WG WYZNANIA**

VI. Szkoła w Powidzu (1)

- 1441 rok - pierwszy zapis o szkole przy kościele parafialnym, w sieci szkół diecezji gnieźnieńskiej
- *...Z zewnętrznych urzędzeń miejskich należy wspomnieć szkołę, której istnienie stwierdza z wszelką pewnością wyrok Konsystorza Gnieźnieńskiego w roku **1441**, przysądzając **prawo obsadzania posady nauczycielskiej samemu plebanowi powidzkiemu** naprzeciw starszyny miasta Powidza...*

VI. Szkoła w Powidzu (2)

- początek XVI w. przy parafii nauczał tzw. minister kościelny
- 1794 szkoła gminna, jeden nauczyciel!
- XIX wiek **szkoła katolicka**: z parterowego powstał piętrowy budynek szkolny, wraz zabudowaniami gospodarczymi i mieszkaniami dla nauczycieli; oddana do użytku około 1887 roku ; obecnie szkoła podlega władzy państwowej, rozbudowana w 1983 roku z blokiem socjalno-sportowym
- w okresie zaborów była też **szkoła ewangelicka** parterowa
- 1936 szkoła powszechna 6-klasowa

VI. SPOŁECZNOŚĆ Powidza wg WYZNANIA

- **1793/1794:**
- katolicy – 435; luteranie (protestanci)– 39;
żydzi – 7
- **1895 :**
- parafia katolicka (wyznanie rzymsko-katolickie)
- parafia ewangelicka (wyznanie protestanckie)
- gmina żydowska (wyznanie mojżeszowe)

VII. EWANGELICY I KOŚCIÓŁ EWANGELICKI W XIX WIEKU

VII. EWANGELICY I KOŚCIÓŁ EWANGELICKI w XIX wieku

- 1859 w Powidzu filia witkowskiej gminy ewangelickiej; od 1893 filia ewangelickiej parafii witkowskiej dla 385 ewangelików unijnych
- 1898 kościół ewangelicki w Powidzu; nowy w stylu neogotyckim w 1922; po II wojnie tamże magazyn zboża; rozebrany w l. 60. XX wieku
- rozsiane cmentarze ewangelickie: Polanowo, Przybrodzin, Wylatkowo (ostatni pochówek 1929), Powidz (otwarty do 1957)

VIII. ŻYCIE PARAFIALNE kościoła rzymsko-katolickiego w Powidzu

VIII. ŻYCIE PARAFIALNE (1)

- Co wiemy o organizacjach parafialnych/katolickich w Powidzu? od XIX w.:
- Bractwo Wstrzemięźliwości
- Towarzystwo Katolickich Robotników „JEDNOŚĆ” pod wezw. św. Józefa (zał. 1935)
- Towarzystwo Pań Miłosierdzia św. Wincentego à Paulo
- Bractwo św. Anny
- Bractwo Niepokalanego poczęcia Najśw. Marii Panny

VIII. ŻYCIE PARAFIALNE od XX w. (2)

- chór kościelny „Lutnia” i orkiestra dęta 1922-1973;
- obchody 125. rocznicy konsekracji kościoła (1993)
- kontynuacja - gminne chór żeński „Sonata” i orkiestra dęta od 1995 (również w czasie liturgii)
- zespół młodzieżowy „Adoremus”
- kolędowanie parafialne od kilku lat (2012-)

VIII. Życie parafialne od XX w. (3)

- dożynki parafialno-gminne
- misteria wielkopostne – procesja ulicami Powidza
- procesje Bożego Ciała wokół rynku w Powidzu
- Coroczne pielgrzymki na Jasną Górę (od lat międzywojennych); od
- ponad 30. lat pn. Piesza Pielgrzymka Promienista Powidz – Jasna Góra
- Peregrynacja znaków Światowych Dni Młodzieży (Kraków, lipiec 2016) w archidiecezji gnieźnieńskiej – rozpoczęta w Powidzu 17 kwietnia 2016

HISTORIA EST MAGISTRA VITAE

historia nauczycielką życia